

Kulturdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remiss över Läsdelegationens betänkande Barns och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället (SOU 2018:57)**Inledning**

Alvesta kommun lämnar härmed yttrande angående betänkandet av den utredningen *Barn och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället* (SOU 2018:57). I utredningen lämnas ett antal förslag och bedömningar som syftar till att ge alla barn och ungdomar i åldern 0–18 år likvärdiga förutsättningar till läsning.

Alvesta kommun ställer sig bakom Läsdelegationens påpekande att läsande medborgare är en angelägenhet för hela samhället. Läsning har betydelse för medborgarnas utbildning, bildning och möjligheter till delaktighet i samhällslivet.

Enligt Läsdelegationen finns det många vägar till läsning och det är av största vikt att det finns medvetenhet om och kompetens inom olika verksamheter för att barn och unga ska utvecklas till läsande medborgare.

Läsdelegationens betänkande är väl grundlig och genomarbetad när det gäller nulägesbeskrivning och utvecklingsbehov. Här följer synpunkter utifrån de utvecklingsområden som beskrivits:

- **Små barns språkutveckling**
- **Läsning i skolan**
- **Skolbibliotek och läsning**
- **Läsning på lov**
- **Bibliotek och läsfrämjande**
- **Läsande förebilder**
- **Uppföljning och samverkan**

Alvesta kommun stödjer Läsdelegationens bedömning att det finns ett generellt behov av mer permanenta och långsiktiga stödformer till läsfrämjande insatser.

Läsdelegationens betänkande är väl grundlig och genomarbetad när det gäller nulägesbeskrivning och utvecklingsbehov. Här följer synpunkter utifrån de utvecklingsområden som beskrivits:

3.6 Små barns språkutveckling

Delegationen föreslår att:

Det ska framgå av läroplanen för förskolan att förskolan ska sträva efter att utveckla barnens intresse för litteratur.

Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram stödmaterial om hur man kan arbeta med litteratur i förskolan i syfte att stärka litteraturens ställning i det dagliga arbetet i förskolan.

Personalen i förskolan ska i större utsträckning ges förutsättningar att delta i Läslyftet (kompetensutvecklingsinsats för lärare, skolbibliotekarier och förskollärare).

Alvesta kommun stödjer förslaget och påpekar vikten av samarbete med biblioteket för att säkra tillgång till språk och litteratur.

Delegationens bedömning: Kulturrådet bör med sin kunskap inom området långsiktigt stödja kommuner som i samverkan med BHV, folkbibliotek och förskolor arbetar med små barns språkutveckling och även verka för att fler kommuner påbörjar en samverkan kring små barns språkutveckling.

Alvesta kommun stödjer bedömningen och vill lyfta fram samarbetsprojektet som pågår i Alvesta kommun och Kronoberg "Språkstegen"- ett samarbete mellan folkbibliotek och BHV.

4.6 Läsning i skolan

Delegationens bedömning: Skolverket förutom att fortsätta med Läslyftet bör sätta fokus på att öka detta. Skolverket bör ges i uppdrag att lyfta fram hur man genom befintliga moduler kan samverka mellan olika yrkesgrupper som lärare, förskollärare och skolbibliotekarier.

Huvudmännen bör verka för en långsiktig hållbar kompetens för lärare inom allt från läsinläring, till läsutveckling och litteraturundervisning. Insatserna bör utformas på så sätt att lärarna ges den kompetens och de verktyg som de behöver för att de ska kunna möta alla elevers olika förutsättningar och behov.

Alvesta kommun stödjer bedömningen och vill särskilt poängtera samarbete med skolbibliotekarier.

5.8 Skolbibliotek och läsning

Delegationens förslag: Frågan om bemannade skolbibliotek ska utredas. Vad en skolbiblioteksverksamhet är ska definieras på förordningsnivå.

Skolverket ges i uppdrag att ta fram ett allmänt råd för hur samverkan med eleverna bygger upp, utformar, följer upp och utvärderar en skolbiblioteksverksamhet.

Skolinspektionen ska, inom ramen för sin regelbundna tillsyn, fokusera särskilt på skolbiblioteken.

Alvesta kommun stödjer förslagen och understryker vikten av elevers tillgång och närhet till ett skolbibliotek.

6.6 Läsning på fritidshem och fritidsgård

Delegationens förslag: Det ska framgå av den del av läroplanerna för grundskolan, specialskolan och sameskolan som avser fritidshemmet ska stimulera elevers läsning.

Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram stödmaterial om hur man i fritidshemmet

kan arbeta med såväl språk- och läsutveckling som med läsning generellt. Personalen i fritidshemmet ska ges möjlighet till kompetensutveckling inom området läsning. Alvesta kommun stödjer förslaget och välkomnar förslaget att även fritidshemmets personal kompetensutvecklas inom Läslyftet.

Delegationens bedömning: Statens kulturråd bör inom ramen för statsbidraget läs- och litteraturfrämjande insatser prioritera ansökningar om läsfrämjande insatser på fritidshemmen. Huvudmännen bör ta tillvara fritidshemmens möjligheter att arbeta kompensatoriskt med elever som behöver stöd eller utmaningar i sin läsning. Huvudmannen bör arbeta för att skapa läsfrämjande miljöer i fritidshemmen. Alvesta kommun stödjer delegationens bedömningar och ser positivt på att man lyfter fritidshemmens potential kring att skapa läsfrämjande miljöer på fritidshemmen.

7.4 Läsning på lov

Delegationens förslag: En flerårig försöksverksamhet ska införas där en eller flera läsfrämjande aktörer får ett årligt verksamhetsbidrag för att erbjuda läsfrämjande verksamhet under lovtid.

Delegationens bedömning: Loven utgör ett bra tillfälle för läsning och att få läsningen att bli en naturlig del av fritiden. Varje huvudman bör planera för hur kommunens barn och unga på bästa sätt kan ges tillfälle till olika läsfrämjande aktiviteter som gynnar både läsförmåga och läslust.

Alvesta kommun stödjer såväl förslag som bedömning och ser det som positivt att det blir en flerårig verksamhet.

8.7 Bibliotek och läsfrämjande

Delegationens förslag: Ett nationellt läsfrämjandelyft för folkbibliotekarier ska genomföras. Läsfrämjandelyftet ska syfta till kompetensutveckling inom litteraturförmedling och läsfrämjande med ett särskilt fokus på barns och ungas läsning. Satsningen bör inledningsvis vara utformad i projekt där olika kommuner och regioner söker statsbidrag för kompetensutvecklingen. Målet bör dock vara att införa ett nationellt läsfrämjandelyft för bibliotekarier där staten samlat tar ett större ansvar för kompetensutvecklingen för landets folkbibliotekarier.

Delegationens bedömning: Kommunen bör, i samarbete med regionen, verka för en långsiktig hållbar kompetensutveckling för folkbibliotekarier med särskilt fokus på barns och ungas läsning.

Alvesta kommun ställer sig positiv till delegationens förslag och ser att det framför allt är den långsiktiga delen av insatsen som är av vikt.

Läsande förebilder

Delegationens bedömning: Studieförbunden bör, inom ramen för uppdraget att stärka föräldrars delaktighet i sina barns lärande, särskilt fokusera på föräldrar som läsande förebilder.

Kulturrådet bör inom ramen för sitt handlingsprogram för läsfrämjande, genomföra ytterligare insatser för att stärka vuxnas läsning så att vuxna kan utgöra läsande förebilder för barn och unga. Inom ramen för detta arbete bör även ingå att utveckla

former för hur den statliga nivån kan samverka med den kommunala och regionala nivån för att utveckla den läsfrämjande verksamheten i arbetslivet, bland annat när det gäller arbetsplatsbibliotek. Arbetet bör genomföras tillsammans med andra aktörer som arbetar med vuxnas läsning, till exempel folkbildningen.

Kommuner bör arbeta för att inrätta tjänster för läsfrämjande ambassadörer som företräder de nationella minoritetsspråken och som kan vara vuxna förebilder.

Alvesta kommun stödjer bedömningen om vikten av vuxna läsande förebilder, särskilt genom att skapa arbetsplatsbibliotek. Här är också att betona vikten av samverkan mellan olika aktörer såväl lokalt som nationellt, där folkbiblioteket kan ha en samordnande funktion. Däremot ställer vi oss tveksamma till förslaget om kommunala läsambassadörer. Läsambassadör på regional nivå är nog mer av en rimlig nivå.

10.3 Uppföljning och samverkan

Delegationens bedömning: Uppföljning av det läsfrämjande arbetet i och utanför skolan bör vara ett ansvar för alla nivåer: nationell, regional och lokal nivå

Alvesta kommun delar delegationens bedömning av vikten av uppföljning görs på alla nivåer. Det finns tydliga mål för arbetet med litteratur och läsfrämjande, såväl i skolans styrdokument som i bibliotekslagen, men det är viktigt med uppföljning och samverkan. Den lokala samverkan mellan ansvarande förvaltningar är en viktig del. Samtidig vill vi poängtera vikten av samverkan på nationell nivå t ex mellan olika departement.

Delegationens förslag: Ett läsråd ska inrättas som ska arbeta för att samla och samordna aktörer och insatser inom kultur, skola, civilsamhälle folkbildning och näringsliv kring barns och ungas läsning i och utanför skolan.

Alvesta kommun ser vissa möjligheter med ett nationellt Läsråd, men det är viktigt att detta råds insatser känns angelägna för alla berörda och får betydelse i hela landet.

I kapitel 11 tas problematiken med projektmedel som den vanligaste finansieringsformen upp. Att ansöka om projektmedel kräver resurser, såväl ekonomiska som personella, och det finns en viss numera en viss projekttrötthet i landet. Alvesta kommun stödjer Läsdelegationens bedömning att det finns ett generellt behov av mer permanenta och långsiktiga stödformer till läsfrämjande insatser.

Betänkandet är ambitiöst, med väl genomarbetade förslag. Tonvikten ligger tydligt på det läsfrämjande arbetet inom skola och förskola. Vi vill påpeka vikten av att det läsfrämjande arbetet stimulerar den inre motivationen, läsning av egen fri vilja, bidrar till att barns och ungas läsning utvecklas på allra bästa sätt.

Betänkandet är ambitiöst, med väl genomarbetade förslag. Tonvikten ligger tydligt på det läsfrämjande arbetet inom skola och förskola. Vi vill påpeka vikten av att det läsfrämjande arbetet stimulerar den inre motivationen, läsning av egen fri vilja, bidrar till att barns och ungas läsning utvecklas på allra bästa sätt.

Suzanne Hammargren
Tf Förvaltningschef
Kultur och fritidsförvaltningen
Alvesta kommun
Gärdesvägen 4, 342 80 Alvesta
Direkt: 0472- 153 90
Växel: 0472-150 00
E-post: suzanne.hammargren@alvesta.se
Hemsida: www.alvesta.se